

Asia: VN/7644/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi: laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (rautatieasemien esteettömyyspalvelu ja tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenteen palveluista annettuun lakiin tehtäisiin palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia koskevia muutoksia. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin uusi asetuksenantovaltuus, jonka perusteella tieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten kunnallisista ja seudullisista toimivalta-alueista säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella.

EU-sääntöjen mukaan joukkoliikenteen toimivaltaiset viranomaiset voivat järjestää markkinaehtoista joukkoliikenteen tarjontaa monilukuisempia tai muilla tavoin parempia joukkoliikennepalveluja. EU:n palvelusopimusasetuksessa on määritetty ehtoja, joiden mukaan toimivaltaisten viranomaisten on toimittava ja korvattava julkisen liikenteen harjoittajille aiheutuvat kustannukset ja/tai myöntää yksinoikeuksia vastineena julkisen palvelun veloitteiden hoitamisesta.

Toimivaltainen viranomainen toimii joko valtakunnallisesti tai alueellisesti tietyllä maantieteellisellä alueella. Suomessa kunta tai kunnat yhteistoiminnassa voivat hakeutua joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen asemaan. Kuntalain mukaan kunta voi järjestää sekä lakisääteisiä, että muita sopimuksen nojalla ottamiaan tehtäviä itse tai se voi sopia järjestämistä vastuun siirtämisestä toiselle kunnalle vastuukuntamallilla tai kuntayhtymälle.

Joukkoliikennepalvelujen järjestäminen palvelusopimusasetuksen mukaisesti on toimivaltaisen viranomaisen päätökseen perustuva vapaaehtoinen tehtävä kunnallisille ja seudullisille toimivaltaisille viranomaisille. Toimivaltaisen viranomaisen asemaan pyrkiminen tai toimivaltaa käyttävään yhteistyöalueeseen liittyminen on perustunut kuntien omaan päätökseen ja tahtoon.

Suomen Paikallisliikenneliitto ry:ssä ei ole osaamista siitä, missä lainopillisesti tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset tulee luetella, mutta oletamme muutosesityksen lähtevän tarpeesta yksinkertaistaa viranomaisalueiden muutosprosesseja sekä joukkoliikenneviranomaisten että lainvalmistelijoiden kannalta.

Ehdotetuilla muilla muutoksilla mahdollistettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston vastuulle annettava rautatieasemien esteettömyystiedon keräämisen ja siihen liittyvän tietopalvelun hankkiminen Liikenteenohjaus Fintraffic Oy:lta sekä edistettäisiin kestävien ja oikeudenmukaisten liikenteen tietopalveluiden kehittämistä.

Suomen Paikallisliikenneliitto ry kannattaa esitysluonnoksessa ehdotettua mallia, jonka mukaan yksi viranomaistaho vastaisi asema- alueiden esteettömyystiedon keräämisestä, ylläpitämisestä ja tiedonvaihdoista sekä toimittaisi tiedot ERSAD-tietokantaan ja voisi hankkia käytännön tietopalvelun Fintraffic Oy:ltä.

Asemaympäristöjen esteettömyyden, palvelutason, viihtyisyyden, turvallisuuden ja matkustajatiedon kehittämiseksi on tehtävä tavoitteellista monitoimijayhteistyötä. Ehdotuksessa tunnistetaan, että tieto on osin epäyhtenäistä ja sen koonti useasta eri lähteestä on haastavaa, koska fyysisen ympäristön omistajuus ja samalla siihen liittyvä tieto on usealla eri omistajalla. Paikallisliikenneliitto kannattaa kuitenkin ajatusta, että infran omistaja vastaa myös siihen liittyvästä tiedosta. Esityksessä tunnistetaan myös, että osaa nyt vaadittavista tiedoista ei ole digitoitu ja olemassa. On hyvä, että ERSAD-esteettömyystiedot tuotettaisiin ainakin aluksi keskitetysti inventaarilla.

Matkaketjujen esteettömyyden toteuttamiseksi tarvitaan määrätietoista fyysisen infrastruktuurin, tiedon ja palvelujen kehittämistä. Terminaalialueiden hallinnoijat ja omistajat ovat luopumassa omistuksistaan ja moni terminaali vailla palveluja ja lämmintä odotustilaa. Parhainta esteettömyystietoa tavoitellaan nyt vilkkaimmille asemille. Tarvittaisiin myös kokonaisnäkemys tavoitteellisesta, Suomeen sopivasta matkustajia palvelevasta terminaali- ja liityntäpisteverkosta sekä yhteistä innovointia asemapalvelujen mahdollistamiseksi.

Paikallisliikenneliitto edustaa 15 toimivaltaista joukkoliikenneviranomaista, jotka järjestävät liikennepalveluja kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla ja vastaavat yli 80 %:sta Suomen maajoukkoliikenteen matkoista. Jäseniämme ovat Helsingin seudun liikenne (HSL), Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Kouvolan, Lahden, Lappeenrannan, Oulun, Porin, Salon ja Raaseporin kaupungit, Meri-Lappi sekä Tampereen ja Turun joukkoliikenneyksiköt. Yhteistyöjäseniämme ovat neljä ELY-keskusta, Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy, Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy, Tampereen Raitiotie Oy ja TVV

lippu- ja maksujärjestelmäosakeyhtiö

Soininen Minna
Paikallisliikenneliitto ry